

W. BIEGAŃSKIEGO · W. CZĘSTOCHOWIE

EX · LIBRIS · M · B · P · IM · DR ·

BIBLIOTEKA PUBLICZNA im. W. Biegańskiego w CZĘSTOCHOWIE

PRAWA REPRODUKCJI ZASTRZEŻONE

COPYRIGHT RESERVED

Goniec Częstochowski

DZIENNIK POLITYCZNY, SPOŁECZNY, EKONOMICZNY I LITERACKI.

Cena prenumeraty: miesięcznie 3 mk. 00 fen., kwartalnie 9 mk. 00 fen. za odnośnienie do domu dopłaca się 20 fenigów miesięcznie. Cena pojedynczego numeru 15 fenigów.

Ceny ogłoszeń: za wiersz pettów jednorazowo na I kol. 1 mk. 50 fenigów, na II i III kol. 65 fenigów, na IV kol. 45 fenigów. Ogłoszenia drobne po 10 fenigów za wiersz.

Redaktor lub jego zastępca przyjmuje interesujące wiadomości z wyjątkiem dni świątecznych od godz. 10 - 2 po poł. Rękopisów nadesłanych redakcja nie zwraca.

Adres Redakcji i Administracji CZĘSTOCHOWA, ulica Pańny Maryi Nr. 38. — Telefon Nr. 50.

Koalicja zrywa z Rosją.

BAZYLEA, 6 | 12. „Daily Chronicle” donosi z Petersburga: Postawie koalicjini zakomunikowali obecnemu rządowi rosyjskiemu za pośrednictwem jednego z poselstw neutralnych rezolucję, dotyczącą przerwania stosunków politycznych, finansowych i militarnych z Rosją, na czas trwania obecnego rządu. Ambasador amerykański nie przyłączył się ze względów formalnych do kolektywnego pisma

trzech posłów koalicyjnych. Krylenko usuwa przedstawicieli koalicji z frontu. Ten sam dziennik donosi dalej: Nowy generalissimus rosyjski rozkazał, aby pełnomocnicy wojskowi, oraz bawiący jeszcze na froncie koalicjini attachés wojskowi i oficerowie sztabów generalnych, opuścili kwatery główną i udali się do Petersburga.

Robotnicy angielscy za pokojem.

AMSTERDAM, 6 | 12. Na najbliższej robotniczej konferencji angielskiej rozpatrywany będzie szereg rezolucji poszczególnych organizacji, nadesłanych z Bristolu, Norwich, Leicesteru i Yorku, żądają, by konferencja oświadczyła, że nadszedł czas rozpoczęcia rokowań pokojowych.

Dwie inne rezolucje żądają, by w konferencji pokojowej wzięli udział przedstawiciele robotników.

„Times” i inne organy partii wojennej są bardzo zaniepokojone temi dążeniami pokojowymi robotników i łączą je ze znanym listem lorda Lansdowna.

Nowe wojny.

AMSTERDAM, 6 | 12. Biuro Reutersa donosi z Waszyngtonu: Do senatu wniesiony został, podlegający omówieniu w senacie i Izbie reprezentantów, projekt rezolucji o wypowiedzeniu przez St. Zjednocz. wojny Austrii, Bułgarii i Turcji, poczem bez rozpatrywania przekazany został wydziałowi do spraw zewnętrznych.

Wojna

amerykańsko-austriacka?

AMSTERDAM, 6 | 12. Biuro Reutersa donosi z Waszyngtonu: W orędziu swem do kongresu, prezydent Wilson zalecił wypowiedzenie wojny Austro-węgrom.

Nowy rząd w Finlandji.

STOKHOLM, 6 - 12. Kompromis agrarjuszów finlandzkich z partjami mieszczańskimi doprowadził w rezultacie do utworzenia rządu, na którego czele stanął niepodległościowiec, Svinhufend.

Najpiękniejszy dzień cesarza Austrii.

WIEN, 6 | 12. Cesarz Karol powiedział do prezesa Hausera: „Dzień, w którym będę mógł zawrzeć pokój, będzie najpiękniejszym dniem mego życia”.

Ocena łupów zdobytych we Włoszech.

Austriacka naczelna komenda armii poleciła rzeczoznawcom węgierskim oszacowanie łupów, zdobytych we Włoszech. Jeden z tych rzeczoznawców oświadczył zastępcy dziennika „Az Est”: We Włoszech zdobyto miliony porzuconych przez żołnierzy włoskich uniformów, olbrzy-

mie zapasy bawełny i zapasy środków żywności. Właściwe czynniki starają się obecnie o sprawiedliwy podział łupów między Austrię, Węgry i Niemcy.

Na 10 lat.

Izba poselska w Rio de Janeiro przyjęła nowy projekt ustawy, upoważniającej rząd brazylijski do zawarcia z rządem francuskim układu na 10 lat, co do wysyłki instruktorów francuskich, mających przystąpić do przeprowadzenia reorganizacji armji brazylijskiej.

Zawieszenia broni na froncie rumuńskim.

Komunikat niemiecki.

BERLIN. Urzędowo donoszą dnia 5 grudnia:

Zachodni plac boju.

Front nast. tronu ks. Ruprechta Bawarskiego.

Na froncie flandryjskim wielokrotnie ożywiona działalność artyleryjska.

Między Inchy a Bourlon ogień był po południu znacznie spotęgowany.

Natarcia nieprzyjacielskie na południe od Moeuvre rozchwiały się. Wzięliśmy jeńców.

Angielskie części rowów pod i na południe od Marcoing oczyszczono z nieprzyjaciela.

Na południe od St. Quentin wzmożona walka artylerji i miotaczy min.

Front gen. marsz. polnego księcia Albrechta Wirtemberskiego.

W licznych odcinkach ożywiona obustronna akcja wywiadowcza spowodowała gwałtowne walki zbliska. Front wojsk niemieckiego następcy tronu.

Nie zaszły żadne zmiany.

Wschodni plac boju.

Na froncie aroyks. Józefa oraz grupy wojsk Mackensa zawieszenia broni rozciągają się również i na wojska rumuńskie.

Front macedoński.

Silne oddziały nieprzyjacielskie, które ruszyły naprzód na zachodnim brzegu jeziora Ochrydy, oraz na północnym-wschodzie od jeziora Dojran odparto.

Włoski teren walk:

Wojska feldmarszałka Conrada wydarły włochom w Siedmiu Gminach kilka stanowisk na wzgórzach.

Pierwszy general-kwatermistrz Ludendorff.

Ofensywa we Włoszech.

Największy

Komunikat austriacki.

WIEN. (B. W. T.) Urzędowo donoszą 5 grudnia:

Front włoski.

Na płaskowyżynie Siedmiu Gmin wojska marszałka polnego Conrada Hoetzendorfa zdobyły kilka górskich stanowisk.

Zastępca szefa sztabu generalnego v. Hoefler

Feldmarszałek-porucznik.

Z frontów bojowych.

Front azjatycki.

Trzeci rok już trwa ekspedycja angielska na Jerozolimę, dotarli jednak tylko do Gazy, gdzie stali 10 miesięcy. Dopiero w październiku udało się połączonym wojskom angielsko-francuskim posunąć się naprzód. Pod naciskiem przeważających sił turcy zmuszeni byli do ciągłego prawie cofania się, tak, że już 16 listopada mogli Anglicy zająć Jaffę, port handlowy Jerozolimy i stację 7 - 10 kilometrów od tego świętego miasta. Ze względu na brak tyfowych połączeń dla operującej tu armji tureckiej, spodziewać się należy, jak przypuszczają niemieckie pisma, dalszego ustępowania armji tureckiej ku północy.

Kampanja ta posiada nietylko strategiczne, ale polityczne znaczenie. Zwraca się z dwu stron przeciwko Syrii i ma na celu obsadzenie tej prowincji, zamieszkałej przez Arabów. Chodzi tu o odcięcie Turcji od świętego miasta mahometan Mekki i utworzenie niezależnego państwa arabskiego pod opieką Anglii.

Front włoski.

Armja włoska po przełamaniu jej frontu pod Tolminem walczy jeszcze o postawienie swej linii bojowej i włoski nacierającym między Asiago i Piave armjom nieprzyjacielskim stawiają zacięty opór. Niebezpieczeństwo to zagrożenia tyłom armji nad Piave każe przypuszczać, według sprawozdawców niemieckich, że włosi cofnąć się będą musieli na linję Wenecji, Padwy i Vicenzy, a może nawet nad rzekę Adygę, bronioną przez twierdze Verona, Legnano i Rovigo.

Front zachodni.

Od dłuższego czasu trzy punkty stanowia cel ataków angielsko-francuskich, są to miasta: Menin, Cambrai i Laon. Ze względu, że stanowią one węzłowe punkty kolejowe, dające oparcie dla komunikacji na tyłach armjom niemieckim, posiadają duże strategiczne znaczenie. Chcąc przyjąć z pomocą włochom, Anglicy przed tygodniem przedsięwzięli nową ataki na Cambrai. Aby zaszkodzić przeciwnikowi, uderzenie nastąpiło bez

zwykłego ognia huraganowego, jako przygotowania artyleryjskiego.

Jak pisze gen. von Ardenne, sprawozdawca „Berliner Tagblatt” angielscy w komunikatach wymieniają liczbę 8 tysięcy jeńców, która jednak jest przesadzona. Pierwsze zaś linie niemieckie, jak wyjaśnia, były baw. obsadzenie linii posiada znaczące ofizy i noc działające i artylerji przeciwnika. Jednocześnie z atakiem angielskim na Cambrai, francuzi uderzyli na Chemin des Dames. Na całym także froncie odzywa się działalność bojowa.

Chwila bieżąca.

— Wydawane dawniej raz na tydzień pismo anarchistyczne „Rabocziy Głos” ukazuje się obecnie codziennie.

— Wszystkie wojska na froncie Mińska oświadczyły się za bolszewików.

— 14 ta armia rosyjska, w której dotychczas najmniej dawał się zauważyć wpływ bolszewików, obecnie wypowiedziała się za pokój.

Prasa żydowska.

a p. Kucharzewski.

Onegdaj po południu przybyli do pałacu Kronenberga zaproszeni przez premiera Kucharzewskiego przedstawiciele prasy żydowskiej. Obecni byli przedstawiciele: hebrajskiej „Haeifiry”, „Hajnta”, „Momentu” — p. C. Priłucki, „Jud. Volk” — dr. Gottlieb, „Lebens Fragen” — dr. Orzech i inni.

„Prezes ministrów” pisze „Hajnt” — wygłosił dłuższe przemówienie, które trwało z pół godziny i w którym omówił stosunek państwa polskiego do żydów, jako obywateli, jak również swój stosunek osobisty. Premier dłużej się zastanowił nad nieprzyjemną sprawą z którą jego imię związane jest w pamięci żydów — nad wyborami do 4 ej Dumi, zapewniając przytem, że pomyłka było podejrzewanie go o antysemityzm. Pomyłka ta, mówi, przyczyniła mu dużo zmartwienia i nieprzyjemności, gdyż nigdy nie był antysemitą. Co się tyczy stosunku państwa polskiego do żydów, premier rzekł: iż aczkolwiek jeszcze jest zawczasie mówić o stałym programie w pierwszym stadium budowy państwa, kiedy jeszcze gabinet nie został sformowany, nie może jednak być wątpliwości o zupełnym równouprawnieniu żydów w Polsce przy dobrych stosunkach wzajemnych; wskazał przytem na mowę rabina Perlmutra na otwarciu konferencji rabinów, który wyraził miłość i oddanie się żydów Polsce, o czem on, „Hajnt”, nie wątpi.

„Moment” zaznacza, że prezes ministrów jest zdania, iż państwo polskie może dać żydom prawa obywatelskie i narodowo-kulturalne.

W imieniu prasy żydowskiej od powiedział przedstawiciel „Haeifiry”, który powitał ekscelencję za jego wejście w bezpośredni kontakt z prasą żydowską, co w przyszłości zapewne zapobiegnie wielu nieporozumieniom.

Co słychać nowego?

Francuzi na froncie włoskim.
„Neue Zurichher Zeitung” donosi, że włoski prezes ministrów telegrafował do agencji Havasa:

W obecnej chwili waleczne wojska francuskie stanęły po stronie armji włoskiej. Być może, iż krew francuska zrosiła już ziemię włoską.

„Corriere della Sera” dodaje do tej depezy:

Chwila posiada doniosłość historyczną. Wojska niemieckie załazy zarówno ziemię francuską, jak włoską. Dlatego też Włochy i Francja, przeżywając podobne losy, łączą się w jedną armję łacińską, która przygotowuje dzień zemsty i zwycięstwo sprawiedliwości.

Smutne objawy.

Dochodzą nas z pow. grójeckiego następujące autentyczne wieści: Chłop przychodzi do jednego z wybitnych obywateli i prosi, aby jego synów wzięto do wojska, gdyż „dawniej szwarcowali, a teraz są bliscy tego, żeby się stać bandytami”. A oto inne obrazy z życia wiejskich wyrostków: Pięciu chłopaków ze wsi Gośńewic, w gminie Jasieńca zapłaciło za kolację 140 rub.; w Olszanach w gm. Nowej Wsi, czterech chłopaków soczyło kielbasy za 89 rb. (wódka miała ze sobą), przyzłem tej samej nocy skradziono ze wsi konia; w Fałecinie jedenastu gospodarskich synów już przylapano na koniokrądzwie. Z te poczyną dzieć się na wsi naszej. Koniecznym staje się podjęcie energicznych środków ratunkowych.

Czego Rosja najbardziej dziś potrzebuje.

Nad problematem „Czego Rosja najwięcej dziś potrzebuje?” zastanawiała się w „Raskich Wiedomostiach” dochodząc do wniosku, iż nie zajęcie nowych terytoriów ani też uratata terytoriów dotychczasowych odgrywać będzie w Rosji powojenną decydującą rolę. O wiele aktualniej wchodzi w rachubę kwestja wewnętrznej reorganizacji całego organizmu państwowego, od której zależy cała przyszłość społeczna, kulturalna i polityczna Rosji. I na tem polu Rosja nie może spodziewać się nawet niczego od swych sojuszników, jako też nawet największy jej wróg nie będzie w stanie przeszkodzić urzeczywistnieniu tego planu, o ile rosjanie sami o to będą szczerze zabiegali.

Wenizelos uwięził wszystkich biskupów.

Święty synod grecki, urzędujący pod przewodnictwem metropolity Aten orzekł w swoim czasie klątwę przeciw Wenizelosowi, za jego przeciwdziałanie w polityce króla Konstantyna i rządu Gunarisa. Jak obecnie donoszą z neutralnej zagranicy, jednym z aktów nowego rządu było postawienie episkopatu greckiego w stan oskarżenia, poczem Wenizelos zarządził uwięzienie pięciu biskupów greckich, nie wyłączając metropolity ateńskiego.

Brak wielkich mężów stanu w Rosji.

Na łamach „Ruskiia Wiedomosti” spotykamy się z ubolewaniem, iż w dzisiejszej Rosji niema mężów stanu wybitnych.

A Rosja nigdy chyba w historii jeszcze nie potrzebowała tak koniecznie takich mężów, jak właśnie teraz, gdy chaos wewnętrzny przybiera w niej rozmiary wprost zastraszające.

Dziś wielki organizator byłby dla niej tembardziej pożądany, im dotkliwiej daje się odczuwać jego brak. Obecnie Rosji nie uratuje żaden wielki generał, lecz jedynie wybitny duch organizacyjny.

Przewóz wojsk amerykańskich.

General Pershing oświadczył w rozmowie z korespondentami amerykańskimi, przebywającymi na placu boju między innymi, co następuje: Stosownie do powyższego planu, skombinowanego przez rzeczoznawców wojennych amerykańskich i francuskich,

przybywa na front coraz więcej wojsk amerykańskich i amerykańskiej amunicji. Dzięki ostrońie floty wojennej angielskiej, francuskiej i amerykańskiej nie utraoił podczas przeprawy morskiej ani jeden żołnierz amerykański życia wskutek walki niemieckich łodzi podwodnych.

Ujednostajnienie lotnictwa.

Włoski komisarz rządowy do spraw lotnictwa oświadczył przedstawicielom dzienników paryskich, że konferencja będzie musiała rozwiązać problemat ujednostajnienia lotnictwa na wszystkich frontach. W przyszłości niezbędną będzie możliwość przetrzenia eskadr lotniczych z jednego frontu na drugi. Do tego celu potrzebnym jest ujednostajnienie typu samolotów i części zapasowych.

Kadeci choj ministerjum koalicyjnego.

Austrj. biuro koresp. donosi z Haparandy: Przedstawiciele wszystkich komitetów armji, należących do stronnictwa kadetów i socjalistów prawicowych, postanowili na zebnaniu w Mohylowie, na którym byli obecni Werychowski i Milukow, zaproponować bolszewikom, za pośrednictwem Czernowa, utworzenie ministerjum koalicyjnego. Cereteli zwalczą tę propozycję i domaga się wykluczenia bolszewików.

Kościelne postulaty słowaków na Węgrzech.

„Narodnie Nowiny” w Turczyńskim św. Marcynie dochodzą w dłuższym artykule do wniosku, iż słowacy na Węgrzech powinni otrzymać jeszcze podczas obecnej wojny pewne ulgi na polu narodowo-kościelnym.

Aż dotąd język słowacki systematycznie trześladowano przez biskupów madziarskich zarówno w kościele jak i przy udzielaniu nauki religii. To powinno ulec zasadniczej zmianie. W tem zgodna jest cała opinja w Austro-Węgrzech.

Walki w Jerozolimie.

Gazety angielskie zaznaczają, że walki w Palestynie stały się bardzo uciążliwe i że wojska angielskie poniosły szereg niespodzianych porażek, przez co pochód ostatnich tygodni powstrzymany został raptownie. Dalej piszą owe gazety, że o 5 mil na zachód od Jerozolimy turcy zgromadzili znaczne rezerwy i zaczęły stawiają opór, który kosztował już anglików wiele ofiar.

KRONIKA.

* * *

Więści pokojowe nie wywołały w Częstochowie oczekiwanego efektu. Naogół mieszkańcy naszego miasta są pesymistami w każdym calu, to też wiele niedowierzająco słuchają tego, co głószą nadchodzące wieści i nieliczni tylko ufają, iż jesteśmy, że tak się wyrażę, w przedpokoj.

Zreszta, podobnie jak wojnę obecną wyobrażali sobie wszyscy zgół inaczej i w kolorach, choć nie różowych, ale nie tak szuwaksowo czarnych, jak wygląda rzeczywistość, tak samo o zawieszeniu broni, rokowaniach wstępnych i innych przedpokojowych przygotowaniach, których celem jest doprowadzenie wojny ad finem, przysła każdy, nikt niema zupełnie skryzalizowanego pojęcia.

Stąd niewiara w rzeczywistość, a są też i inne względy: pierwszy, to fatalna opinja, jaką się olesza u polityków, tym razem zdaje się nie tylko częstochowskich, bolszewicy. Drugi: miejscowi spekulanci, których nie

trwożą ani odrobine nadchodzące wiości i którzy z dumnie wzniesionym czołem ciągną nadal pasek, nie myśląc wcale wzorem swych warszawskich kolegów obniżyć cen.

I jeden tylko pocieszający objaw zanotować należy: oto w dniu wczorajszym zdano o podobno kilka wypadków perwersji i subli azurowych, przez których dziurki można było dojrzeć... zbliżający się ku nam pokój. Jakim ma być ministerjum przemysłu i handlu?

Poza sferami politycznymi, które kładą nacisk tylko na polityczne i partyjne układy tek ministerjalnych — w szerokich kręgach kupców, przemysłowców i rzemieślników żywe zainteresowanie budzi sprawa obsadzenia ministerjum handlu i przemysłu. W sferach tych ujawnia się przekonanie, że obsadzenie tego ministerjum nie powinno być przedmiotem faktów czy kompromisów partyjno-politycznych i na jego czele stanąć winien działacz, praktycznie obeznany z tą dziedziną życia. Koła zawodowe wyrażają dezycję, aby na czele ministerjum przemysłu i handlu stanął któryś ze znanych działaczy ze sfer przemysłowych i pierwszym jego zadaniem była walka ze spekulacją przez uruchomienie w granicach możliwości zakładów przemysłowych i rzemieślniczych.

Odczyt.

W niedzielę dnia 9 bm. o godz. 6 wiecz. odbędzie się w sali Straży Ogniowej, odczyt z przezroczami, urządzony staraniem Częstochowskiego Oddziału Polskiego Tow. Krajoznawczego.

Odczyt wypowie znany prelegent stołeczny p. Konrad Chmielewski ilustrując swój temat „Krajobraz Polski” — kilkadziesiąt widokami, najwięcej charakterystycznych miejsc ziemi rodzimnej. Obrazy świetlane będą kolorowe.

Zastój w ruchu budowlanym.

W Częstochowie i okolicy od roku 1914 stoją nowowznoszone budowle, których wykonczenie z powodu wojny przerwano. Szkielety te stoją pustkami do obecnego czasu. Właściciele wolą zaczekać z wykończeniem do czasów normalnych. Charakterystyczne, że w ciągu wojny w mieście naszym, jak i w okolicy, oprócz przeróbek, nie wznoszono żadnych nowych budowli wzniesionych przed wojną. Słowem, w ruchu budowlanym panuje kompletny zastój.

Zebranie „Dzwignia”.

W niedzielę 9 b. m. o godz. 4 po poł. w sali parafjalnej św. Zygmunta, odbędzie się zebranie miesięczne członków Stow. „Dzwignia”.

Awanse w P. K. P.

W tych dniach ogłoszona została lista awansów oficerskich w Polskim Korpusie Posiłkowym. Dowódcą P. K. P., pułkownik Zieliński, zostaje generałem.

„Ciepła wdówka”.

Grono amatorów z peśród członków Stow. Kupców Polskich wystawi w najbliższym czasie „Ciepłą wdówkę”, znakomitą komedię Bałuckiego.

Prawo o ochronie lokatorów.

W związku ze skargami na postępowanie niektórych właścicieli domów w Departamencie sprawiedliwości powstała myśl opracowania projektu prawa o ochronie lokatorów. Przeciwno nadużyłom właścicieli domów, wyrażającym się w nieusprawiedliwionem wymawianiu mieszkań w celu nadmiernego podwyższenia komornego.

Sądy pokoju lub urzędy pojednawcze, miałyby prawo, na żądanie

lokatorów, powodując się zasadami słuszności, nie uznawać za obowiązujące tege rodzaje wymawiania i podwyższanie komornego. Celem wyjaśnienia, o ile wydanie takiego prawa byłoby celowe i usprawiedliwione postępowaniem właścicieli domów, departament rozesał do prezesów okręgowych okręsk, w opinii, uzasadnionej stanem faktycznym.

Z Sądu Okręgowego.

O nadmierne podwyższanie cen.

W dniu wczorajszym Sąd Okręgowy w Częstochowie pod przewodnictwem sędziego Sliwińskiego i przy udziale sędziów asesorów inż. B. Hlaski, p. J. Cygańskiego z Kamienia i prokuratora L. Mężnickiego rozpatrywał szereg o nadmierne podnoszenie cen na targach miejscowych.

Po rozpatrzeniu spraw, wysłuchaniu świadków i orzeczeń ekspertów sąd skazał: W. Majchrzaka za żądanie za gęś, przyniesioną na targ w Częstochowie 20 mk. na 40 mk. kary, zapłacenie kosztów sądowych mk. 4, powołanie eksperta mk. 4 z zamianą na 4 dni aresztu.

Józef Sieradzka ze wsi Jaskrów za sprzedaż na Nowym Rynku serów po 4 mk sąd po zbadaniu sprawy uniewinnił.

Dłuższe rozprawy wywołała sprawa Mendia Fajta, oskarżonego o podnoszenie cen skarpetek na N. Rynku, które F. chciał sprzedawać po 5 mk. za parę. Sąd po zbadaniu okoliczności wydał wyrok uniewinniający.

10-letni przed sądem.

10 letni Sebastian Caban prosił w lutym b. r. mieszkańca wsi Siedlice pod Częstochową o pozwolenie chwilowego zamieszkania u gospodarzy tej wsi niejakiego Karoga, który dziwny litofis wyraził na to swą zgodę. Po dwudniowym pobycie u R. chłopiec ułotnił się, zabierając ze sobą skradzione gospodarzowi rb. 39 i paszport.

Sprawa sędzona była w sądzie pokoju w Kamienicy Polskiej, gdzie zapadł wyrok, skazujący chłopca na oddanie go pod odpowiedzialny nadzór rodziców.

Ces. niem. prokurator apelował przeciwko takiemu załatwieniu sprawy, a sąd okręgowy po rozpatrzeniu jej skazał małoletniego na nagana.

Co jemy?

Czem są „ersatzy”.

Nigdy chyba nie było tylu wynalazców co w czasie szarpanego przez warty rok wojny. Szczególnie na polu żywnościowym wystąpiła cała armia „genjuszy”, którzy nie zawsze wprowadzili na miano to zasługują.

Im bardziej wartość wynalazku jest niską, tem bardziej jest on zachwalany.

Piękne opakowanie, szumne nazwy a zawartość: niejednokrotnie trochę farby, soli z domieszką jakiego pachnidła lub mąki.

W jednym z laboratoriów analizowano ostatnio wszelkie nowe surrogaty żywnościowe, dlatego też podajemy kilka bardzo ciekawych szczegółów, które też z pewnością zajmą gosposie częstochowskie, dające się również łapać na wszelkie „ersatzy”.

Swego czasu pojawił się preparat „zastępujący masło”. Analiza wykazała, że się on składa z margaryny lub łoju i mąki ziemniaczanej; tłuszc-

zu zawierał 12—20 proc. (jak na masło bardzo mało).

Świetne masło do pieczenia ciast zawierało li tylko pofarbowaną mączkę z odrobiną sproszkowanego mleka. Cena wynosiła mk. 8.50 za 1 funt.

Większość surrogatów oliwy do składa się z 90—98 proc. wody i kleiku roślinnego. Dla zakonserwowania dodają fabrykanci nieco kwasu benzoesowego.

O „nagrywcaj” pozytywnych kosztach rosółowych pisaliśmy niedawno.

Marmolady, galaretki itp. specjalny robią się z czerwonej żelatyny z domieszką pachnidła.

„Aromaty do budyni” zawierają często szkodliwe kwasy wobec czego zalecona jest ostrożność przy używaniu ich.

Wojenne kakao powstało z pofarbowanej na brązowo mąki kukurydzanej, nieco białka, owsa i proszku z płew kakaowych.

Naturalnie są to tylko nieliczne przykłady, lecz wystarczy mogą do zniechęcenia tych, którzy wydają niepotrzebne pieniądze na bezwartościowe lub szkodliwe mieszaniny.

Zbliżka i zdaleka.

Podrożenia tytoniu.

Aby cnieć do pewnego stopnia za opatrzyć ludność w tytoń, postanowił rząd węgierski położyć jaknajwiększy nacisk na żalwo tytoniowe w r. 1918, jednakże, według obliczeń, koszty żalwa będą potrójne w stosunku do kosztów takichże z przed wojny. W równym stosunku podskoczą także ceny tytoniu. Tak więc np. cygaro austro-węgierskie, znane powszechnie pod nazwą „Virginia”, które przed wojną kosztowało 10 halerzy, a dziś — o ile dostać je można jeszcze kosztuje 16 halerzy, będzie w roku przyszłym kosztowało 30 halerzy.

17-letni lichwiarz żywnościowy.

W Lesznie w W. Ks. Poznańskim uwieczono 17 letniego ucznia rzeźniczego, nazwiskiem Stefan Cichoń, za różne przestępstwa w zakresie niedozwolonego handlu przedmiotami spożywczymi. Cichoń zakupywał po wsiach w okolicy Leszna masło, gęsi i świnie, a potem w wielkich ilościach wysyłał do Berlina, gdzie pozostawał w związku z różnymi paszarami i podbijaczami cen. Tajną reżnię miał w lesie w cnatupie najmowanej od chłopca ze wsi Siedlice, gdzie bił masami prosięta, przerabiał mięso na kiszkę i także do Berlina wysyłał, biorąc ceny jaknajbardziej fantastyczne.

Zgubił się tem, że zarobiwszy znaczne sumy, przezwiał się von Zarembe i zaręczył się z córką obywatela ze Wschowy. Wtedy dopiero zwrócono na niego uwagę i po nitce do kłębka, dotarto do chatki rzeźniczej w lesie itd.

Strejk piekarzy w Piotrkowie

Strejk piekarzy w Piotrkowie trwa od kilku dni. Strejkujący żądają głównie podwyżki płacy (podobno 5 rb. dziennie). Mimo strejku, chleb w sklepach jest, wypiekają go sami majstrowie przy pomocy uczniów.

W obce ręce.

Wyrzbywanie się nieruchomości w Będzinie test na perzadku dziennym i wkrótce dojdzie do tego, iż w mieście ani jeden dom nie pozostanie własnością ob. zesołjanina. Żydzi porobiwszy podczas wojny interesy, kapitały swe, zdobyte na paszkarstwie obracają na skupowanie domów

Rozmaitości.

Nowy środek leczniczy.

Niemiecki lekarz z Kolonii dr Kingmueller, wynalazł niedawno nowy środek leczniczy w wypadkach ciężkiego zapalenia stawów. Jest nim wstrzyknięcie 20 do 40 procentowego oleju terpentynowego. Poczynione dotychczas próby dały zupełnie zadawalniające rezultaty. Również skuteczny okazał się nowy środek w wypadkach licznych chorób skórnych.

Do czego żołnierz musi się przyzwyczaić.

Jedno z francuskich pism okopowych „Tord Boyan“ podaje cały szereg przyzwyczajeń jakich żołnierz nabierze podczas obecnej wojny. I tak:

Ile razy zobaczy kogós obcego, szybko obrzuci jego postać wzrokiem, szukając rangi i odznaczeń.

Kiedy żołnierz będzie udawał się w podróż z przyzwyczajenia wszędzie do wagonu bydłowego.

W największym pośpiechu przejdzie przez groble lub otwarte pole, szukając punktu, za którymby się mógł ukryć

Kładąc się spać, napisze list do domu.

Biała chorągiew.

W Dąbrowie Górnicej po raz pierwszy od 28 lat wywieszono w tych dniach białą chorągiew na gmachu więziennym na znak, że nie ma tam ani jednego więźnia.

Karty na zapalaki.

W Grodnie wprowadzono karty na zapalaki.

Każdy posiadacz karty może otrzymać pudełko zapalek na tydzień.

Nowo utworzony chrześcijański skład, kupuje i sprzedaje po cenach umiarkowanych różnego rodzaju używane meble: pianina, maszyny do szycia i t. p. ul. Panny Marji 73 obok parku przyjmują w komis. —

Z Bibliografji.

Fizyka — Kurs elementarny Cz. I, z 332 rysunkami, T. Gutkowskiego — Wydawnictwo Księgarni M. Arcta Warszawa, 1917.

Redaktor „Nauczenia matematyki i fizyki“ opracował podręcznik fizyki dla szkół średnich, który pod każdym względem różni się od innych metodą wykładu. Autor, będąc licencjatem Uniwersytetu paryskiego, wzorował się na najnowszych metodach podręczników francuskich, a mając szeroką praktykę pedagogiczną w szkole polskiej dostosował wykłady swoje do poziomu potrzeb naszej szkoły ogólnokształcącej.

Pozostawiając obszerniejszą krytykę piśmowni fachowym, zaznaczyć musimy, że książki T. Gutkowskiego: Algebra, Trygonometria i t. d., wprowadziły do naszej literatury matematycznej świeży prąd umiejętnie spopularyzowanej wysokiej wartości wiedzy, którą w formie odmiennej, a dużo lepiej młodzież dzisiejsza w wykładzie szkolnym otrzymuje.

Pokój przy rodzinie do wynajęcia Piękna 11. Wład. w ślepie. 1134—

Teatr PARYSKI

Program od Srody 5-go do Niedzieli 9-go Grudnia r. b. włącznie.

Najnowsze arcydzieło kinematograficzne!

Piękna Godiva (czyli Monna Vanna)

Wybitny dramat w 5 aktach. Podług dzieła znakomitego belgijskiego pisarza

Maeterlincka.

Uroczą i utalentowaną ELZA PASCALI w roli głównej.

Niezwykle fascynująca treść. Pierwszorzędna gra artystów. Artyztyczna i efektowna wystawa. Wyjątkowo malownicze zdjęcie z natury.

NAD PROGRAM:

Skutki roztargnienia || Manewry artylerji

(komiczne)

(Natura)

Muzyka: Kwintet artystyczny — Ceny miejsc zwykłe — Bufet cukierkowy przy teatrze — Szczegóły w programach.

Niebywała Sensacja!

Teatr „ODEON“

Niebywała Sensacja!

Ostatnie 2 dni! Tylko do soboty 8 Grudnia (włącznie)

Carat i jego służki

Wielki dramat polityczny w 6-ciu aktach, osnuty na tle wydarzeń ubiegłych 3 lat Wielkiej Wojny. W wykonaniu znanych artystów warszawskich:

Kaz. Junoszy Stepowskiego, || Haliny BruczoŃny, || Pawła DworŃo, i wielu innych.
Józefa Węgrzyna, || Anny Belliny, || Józefa Grodnickiego

W obrazie przyjmują udział: Legjony polskie. Przedstawiciele partji politycznych. Organizacje strzeleckie w Krakowie i t. p.

Rzecz dzieje się w Warszawie i na froncie.

Orkiestra koncertowa pod kierunkiem p. Alojzego Salzberga. — Szczegóły w programach. Z powodu niezwykle kosztownej dzierżawy obrazu Ceny miejsc podwyższone.

Lekarz Dentysta

Stefan Barylski

ul. Panny Marji Nr. 49

przyjmuje od 10-11 3-7
Ceny przedwojenne.

LEKARZ-DENTYSTA

Michał Grejniec

w Częstochowie
ul. Panny Marji 10.

Zęby sztuczne. Plomby

Wyniwanie zębów

oodz. od 10-11 w sobotę.

Ceny bardzo przystępne.

KALENDARZE

na 1918 r. nadeszły: ścienne terminowe, kieszonkowe, biurkowe, książkowe
Prenumeraty pism krajowych i zagranicznych z odnoszeniem do domów.
Ogłoszenia do pism krajowych i zagranicznych Kościuszki 11 róg ul. P. Marji

Poszukuje się nabycia pompy podwójnej sąco-tłoczącej sglomienia do Stow. Spół. Jedność w miejscu ul. Stradomska Nr. 6 Biuro 1124—

Fortepjan w dobrym stanie do sprzedania ul. Krakowska 58, m. 14. 1133—

Drzewo grabowe suche na opał do sprzedania po Mk. 1.80 za pud wiadomości w „Głosie“.
1131—

Do wynajęcia od 15-go października pokój umeblowany z elektrycznym oświetleniem. Szkolna Nr. 8 1125—

Redaktor - wydawca P. D. Wilkoszewski.

Obsługa we własnych zakładach drukarskich „Głosu Częstochowskiego“